

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ**

ТЕЗИ

**ІХ Всеукраїнських наукових читань
за участю молодих учених**

«ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ»

ЧАСТИНА ІІ

10 – 11 квітня 2025 року

**Київ
2025**

ЛІТЕРАТУРА

1. Загнітко А. Теорія лінгвоперсонології : монографія / Анатолій Загнітко ; ДНУ ім. Василя Стуса. – Вінниця : Нілан-Лтд, 2017. – 135 с.
2. Загнітко А.П., Монастирецька Г. Лінгвістика тексту : Хрестоматія / Донецьк: ДонНУ, 2009. - 164 с.

Підвойний В.М., *к.філол.н., доц., ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка*

ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ ПРОЄКТ «ТЮРКІЗМИ У ЛЕКСИЧНОМУ СКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»: СТРУКТУРА ТА МЕТОДИКА УКЛАДАННЯ

У доповіді аналізуються потреба телеологічного представлення корпусу тюркських лексичних елементів, що функціонують у лексичній системі сучасної української мови (СУМ).

Українське порівняльне мовознавство отримало належну теоретичну та прикладну базу (праці Р. Болдирєва, В. Бушакова, Г. Халимоненка [1]) для полісинтетичного дослідження тюркізмів, що функціонують у різних статусних презентаціях на рівні лексичної системи сучасної української мови. Стратегією укладання проєкту є отримання нових даних та верифікація існуючого контенту на текстових матеріалах сучасних тюркських мов. Базовою концепцією, що об'єднує дискусійні погляди на етимологічне походження переважної більшості тюркізмів СУМ, визначаємо ідею Г. Халимоненка про «мовний союз» на теренах Причорномор'я, в межах якого відбувалися безпосередні і дистанційні контакти давніх тюркських етносів з українцями, починаючи з IX-XI ст. Методика формування «Словника тюркських лексичних елементів української мови» (ідея проф. Г. Халимоненка) корелюється з можливостями сучасного корпусу української мови (mova.info), національним корпусом кримськотатарської мови (<https://ctcorpus.org>), серією новітніх словників іншомовних слів. Потребують уточнення результати досліджень тюркських лексичних елементів у складі СУМ, що акумульовані в авторитетних етимологічних словниках, що видані в країнах тюркського світу [2]. Термінологічні інновації у царині етимологічних і порівняльних досліджень мовних контактів (термінологічна легалізація термінів «киримотатаризм», «туркізм», «ногаїзм», «половенізм») сприятимуть, на нашу думку деталізації історичних умов і векторів взаємовпливу української і мов тюркського світу. Прогнозована кількість киримотатаризмів в українській мові – понад 200 лексем. Реалізація окресленого проєкту уможливить уведення у науковий обіг статистичних даних, отриманих за допомогою методів комп'ютерної лінгвістики та стабілізацію дискусій щодо кількісного і якісного представлення тюркських лексичних елементів у політематичних лексико-семантичних групах української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Халимоненко Г.І. Тюркська лексична скиба українського словника. Ч.І. – К., 2010. 363 с
2. Karaağaç G. Türkçe verintiler sözlüğü. Ankara: TDK, 2008. 967 s.

Підлущька О.І., *магістрантка, ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка*

Сайко М.А., *д.філос., асист., науковий керівник*

СТАНДАРТУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СПІЛЦІ «NUTERM»

Через багатостолітню московізацію, що зводилася до знищення автентичних українських термінів та накидання українцям термінологічних симулякрів, виникає нагальна потреба в очищенні та відродженні української термінології.

Спілка німецько-українських термінологів «Nuterm» – це добровільне об'єднання науковців і здобувачів освіти на кафедрі германської філології та перекладу Навчально-